

י"ב מנחם אב ה'תשע"ז 3.8.17

מגזין מס' 441

ערב שבת נחמו/פרשת ואתחנן

קשר-שבועי מאת הרב יאיר קלב



החייב כסנא

לא הקנקן – אלא מה שיש בו

מעמדו ומצבו הגשמי והחומרי של האדם אינו מעיד (בדוקא) על היותו איש ערכי ופנימי. וכפי שנחשף ומתברר תכופות במציאות העירומה, אשר, למשל, העני חסר האמצעים אינו בהכרח חסר הדיעה, ולהיפך, בעל המאה אינו בהכרח בעל הדיעה...

עבודת השליחות היחידה הנתבעת בימינו מכל אחד ואחד לפי ערכו, היא: מחד, הכנעת הפניות האישיות שמצד שוחד אהבת עצמנו - ביטוש 'החכם בעיני עצמו' שבי...

ולאידך, ניצול כוחה העצום של ישותנו הפרטית בשירות ה'נכון' והאמיתי - רק משום שהוא נכון ואמיתי!

וזו למעלה מזו, מסירות נפשו של האדם בבואו, למשל, לממש אהבתו ודאגתו הטבעית לילדיו - לשומרם ולהגן עליהם - אינה בערך כלל לגבי מסירות הנפש ה'על טבעית' הנדרשת ממנו בבואו לשמור ולהגן על חברו (שאינו מבני המשפחה).

ומסירות נפש זו השניה - הנעלית לאין ערוך מהראשונה וכיחס ה'בלתי גבולי' לגבי ה'גבולי' - היא נשמתה ורוח אפה של 'ידידות אמת'...

והתגברות זו הנעלית יותר של האדם על תחושת המאויימות הטבעית, לא רק שאינה ממעטת יכולותיו ומשאביו, כי אם אדרבא, מפרה היא ומרוממת את כל שאר תחומי חייו על פרטיהם ופרטי פרטיהם!

לוח שישורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות **בנפש...**" (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 21:30 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

הכניסה לישוב בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, רח' הזית 83 בבית הכנסת שבחצר משפחת שרעבי. התכנסות (כיבוד ושתייה קלה מ-20:45) במושב חמד, לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144



[בכניסה למושב חמד - ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר]

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.



ט"ו-באב (רקע, הלכה ומנהגים)

עד לחורבן בית המקדש היה ט"ו באב 'יום טוב', כפי שנאמר בתלמוד: "אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב וכיום הכיפורים, שבהם בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן (בגדים) שאולים, כדי לא לבייש את מי שאין לה, ובנות ירושלים יוצאות וחולות (רוקדות) בכרמים. ומה היו אומרות: "בחור שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך? אל תיתן עיניך בנוי, תן עיניך במשפחה. שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל". באותם ימים נהגו ביום זה, כאמור, מנהג 'יום טוב'. עונת הקציר תמה, התבואה כבר נאספה לגרנות, גם הפירות נקטפו ואוחסנו במחסנים. עתה, מתוך הכרת תודה לבורא, נתפנו אבותינו להתמסר ללימוד התורה, ביום ובלילה; אומרת על כך הגמרא במסכת תענית: "מכאן ואילך, דמוסיף יוסיף", ורש"י מפרש: "המוסיף לילות על הימים, לעסוק בתורה - יוסיף חיים על חייו".

ב. יום שהותרו השבטים להתחתן זה בזה; הותר שבט בנימין לבוא בקהל.

שני איסורי חיתון היו בעם:

האחד - מימי משה רבינו: בת שירשה מאביה נחלה, לא הותר לה להינשא אלא לבן שבטה בלבד (כדי למנוע מעבר הנחלה משבט לשבט), וכמסופר במעשה 'בנות צלפחד'.

השני - אחרי מעשה 'פילגש בגבעה', נשבעו ישראל לאמור: "איש ממנו לא יתן בתו לבנימין לאשה". מאז לא יכלו בני שבט בנימין לבוא בקהל ישראל.

שני האיסורים, אף שנעשו כהלכה, היו קשים לישראל בשל האיסור להתחתן אלה באלה.

ברבות הימים, כשהוגדשה הסאה, ישבו החכמים על המדוכה, דרשו את המקראות והוכיחו שהאיסורים שייכים רק לגבי אותו דור בו התרחש המעשה האמור. אזי, באותו היום (- היה זה בחמישה עשר באב), בוטלו שני האיסורים כאחד.

הגמרא מפרטת חמישה (ששה) אירועים היסטוריים טובים שאירעו במהלך הדורות לעם ישראל ביום ט"ו באב:

א. יום שפסקו בו מתי המדבר:

למן היום בו נגזר על דור המדבר כי לא יכנסו אל הארץ המובטחת, מתו בכל תשעה באב חמישה עשר אלף מהם במדבר. כאשר חפרו ט"ו האלפים האחרונים, כמדי שנה, את קבריהם ונכנסו לתוכם בליל תשעה באב, לא ידעו כי נתבטלה הגזירה מעליהם (בשל היותם אחרוני הגזירה האמורה).

בתשעה באב עם שחר כשהתעוררו משנתם, עדיין לא ידעו כי נבדלו לחיים, וחשבו שמא טעו בחשבון הימים, והיו נכנסים שוב ושוב לקבריהם עוד חמישה לילות.

ומשהגיע ט"ו באב וראו את הירח במלואו, ידעו כי חשבונם אכן היה נכון וכי בטלה מעליהם הגזירה. על כן עשו יום זה 'יום טוב'.

פוסקים מלכרות עצים. זאת משום שמיום זה ואילך תשש כחה של חמה וכבר אינה מייבשת את העצים הכרותים במהירות, ומעתה עלולים להיכנס בהם תולעים ויפסלום למזבח.

לפיכך בט"ו באב, משהשלימו את המצוה וכבר הכינו די עצים למערכה עד הקיץ הבא, עשו אותו יום שמחה. והיו קוראים אותו 'יום **תבר מגל**', כלומר – יום 'שבירת' הקרדומות (=גרזינים. כלומר, שמיום זה לא ייעשה בהם עוד שימוש בשנה זו).

ה. יום שניתנו בו הרוגי ביתר לקבורה:

כשהחריב אדריאנוס את העיר ביתר, התעלל באכזריות נוראה בהרוגים וגידר בגופותיהם את כרמו הגדול מכל רוחותיו, לאורך שבעים ושנים מיל. והיה כבודם של הרוגי ישראל מחולל עד אשר בא מלך אחר והתיר להביאם לקבורה, ואותו היום היה חמישה עשר באב.

באותה שעה תקנו חכמים ברכת 'הטוב והמטיב' בברכת המזון. 'הטוב' – שלא הסריחו, 'והמטיב' – שניתנו לקבורה.

ברכה זו נקבעה גם לשותה יין משובח, זכר לאותו הנס שהיה אצל כרם היין..



ט"ו באב – הלכה ומנהג

בט"ו באב נוהגים מקצת 'יום טוב' ואין אומרים בו תחנון. יום זה, בו מתוועדים שבת אחים גם יחד, הוא יום סגולה לקבלת החלטות טובות; ובפרט בענין ההוספה בלימוד התורה – התחלת שיעורים חדשים וחיזוק הקיימים.

נקודות משיחות הרבי מליובאוויטש נשיא דורנו:

...כל אחד מישראל צריך לעשות כל התלוי בו, כדי שמיד בתחילת ובראשית היום (ולאורך כל היום כולו)

ג. יום שביטל הושע בן אלה פרדיסאות:

כשקרע ירבעם בן נבט את מלכות ישראל מירושלים, העמיד שני עגלים, אחד בדרך והשני בבאר שבע, והיה מביא את העם למקומות אלה להשתחוות לעבודה זרה. כיון שעניי רבים מבני ישראל שבמלכותו עדיין היו נשואות לבית המקדש שבירושלים, הושיב ירבעם פרדיסאות (=מחסומים ושומרים) בכל הדרכים המובילות לירושלים, למנוע עלייתם אל עיר הקודש לעבוד את ה'. הוא חשש גם שמא בהיותם שם יפרקו עולו מעליהם וישתחוו למלך יהודה אשר בירושלים.

מחסומים אלה שהושיב ירבעם היו קיימים כל ימי מלכות ישראל עד אשר ביטלם המלך הושע בן אלה (-) היה זה ביום ט"ו באב), באומרו: "כל הרוצה לעלות לירושלים – יעלה".

ד. יום שפסקו לכרות עצים למערכה:

כשעלו עזרא ונחמיה מבבל לבנות את הבית השני, מצאו את הארץ שוממה – כל עציה נעקרו על ידי אויבי ישראל יושבי הארץ. ומכיון שהתעורר צורך גדול בעצים לבנין הבית וכן לצורך עבודת המזבח (להדלקת האש במערכה), נחשבה נדבת העצים לנדבה גדולה וכל הזוכה במצוה זו הביא קרבנו ('קרבן העצים') מתוך שמחה גדולה.

באותם ימים התנכלו יושבי הארץ לעולים מבבל ועשו כל שביכולתם להשבית את מלאכת בנין המקדש ואת עבודת המזבח. הם חסמו את הדרכים והעמידו בהם משמרות כדי למנוע הבאת עצים למקדש. וכשהיו מצליחים אותם מתנדבים בעם אשר חרפו נפשם להביא עצים ממרחקים להגיע בשלום לירושלים, היו הם נכנסים אל העיר כשהעצים על כתפיהם בשירה ובזמרה. ולפי שאין כשרים למזבח אלא עצים יבשים שאין בהם תולעים, על כן בחמישה עשר באב, מדי שנה, היו

...ובהדגשה - התוועדות מתוך שמחה וטוב לבב, בהתאם לכך ש'לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב', עד לשמחה הכי גדולה, בדוגמת שמחת נישואין... ובפרט על פי מנהג ישראל שבימים אלו (לאחרי תשעה באב), מרבים בשידוכין וחתונות בישראל (ובפרט שזה בא לאחרי ההפסק בענינים אלו ב'שלושת השבועות')...

...ידוע מנהג ישראל שמחמישה עשר באב ואילך, מברכים איש את רעהו בברכת **'כתיבה וחתימה'** (וגמר **חתימה**) **טובה'**, וכמרומז במזלו של חודש מנחם אב, מזל **אריה** - ראשי תיבות **'אלול, ראש השנה, יום הכיפורים, הושענא רבה'**. היינו, שבחודש מנחם אב נרמז גמר ושלימות החתימה טובה בה'פתקא טבא' דהושענא רבה"...

יהיה ניכר ש'לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב', כמבואר ענינו גם בהלכה, שמיום זה ואילך צריכה להיות הוספה בלימוד התורה וכו'...

...כדאי ונכון לפרסם ולהכריז בכל מקום את הוראת חז"ל ש'מחמישה עשר באב ואילך - דמוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה, יוסיף חיים על חייו'...

...כדאי שיעשו בכל מקום ומקום התוועדות גדולה בשמחה גדולה: לקבץ יהודים - אנשים, נשים וטף, ולדבר דברי תורה, ומה טוב - לערוך סעודת מצוה של 'סיום' מסכת, להדר בנתינת צדקה, ולקבל החלטות טובות להוסיף בעניני תורה ומצוות ובשאר ענינים טובים בעניני הרשות...



שבת נחמו - שלימות הנחמה הכפולה

כשתבוא הנחמה, היא תביא לא רק את השלימות של הבניין הגשמי, אלא גם את השלימות של ההארה האלוקית הרוחנית.

"נחמו נחמו עמי" (הפסוק השבת, ישעיה מ,א)

תוכן כפול

השבת שלאחר תשעה באב היא הראשונה משבע שבתות הנחמה, ובה קוראים את ההפסוק הנפתחת במילים: "נחמו נחמו עמי". חז"ל מסבירים, הנחמה נאמרה בלשון כפולה ("נחמו נחמו"), שכן "חטאו בכפליים... לקו בכפליים... ומתנחמים בכפליים". במקום אחר אומרים חז"ל: "לפי שמצוותיה כפולות, נחמותיה כפולות".

הכפל הזה דורש ביאור. מהו חטא כפול, עונש כפול ונחמה כפולה? אפשר לדבר על חטא קטן וחטא גדול, עונש קטן ועונש גדול, אבל מהו חטא כפול ועונש כפול, וממילא גם נחמה כפולה? ועוד, מה פירוש המושג "מצוותיה כפולות"?

שני ממדים

כשהתורה מדברת על כפל, הכוונה היא לשני ממדים. ואכן, הדבר שמאפיין את חיי היהודי, את התורה ומצוותיה, את החורבן ואת הנחמה, הם שני הממדים שבכל אלה – המימד הגשמי והמימד הרוחני.

יהודי מורכב משני הממדים הללו – מגוף ומנשמה. שניהם יחד יוצרים מציאות אחת של יהודי. שלימותו היא כאשר שני הממדים הללו שלימים – כשהוא עובד את ה' הן בגופו והן בנפשו.

גם המצוות מכילות שני ממדים אלה: בכל מצוה ישנו הצד הרוחני שבה – הכוונה והרגש שבה – וישנו הצד הגשמי שבה – הדרך שבה מקיימים את המצוה בפועל.

זו כוונת דברי חז"ל: "מצוותיה כפולות". בכל מצוה יש תוכן כפול – צד רוחני וצד גשמי. כאשר חז"ל אומרים שבני ישראל חטאו בכפליים, הכוונה שהם חטאו בשני הממדים הללו – הם פגמו הן בצד הגשמי של התורה והמצוות והן בצד הרוחני ערכי שבהן.

כתוצאה מכך, גם העונש היה כפול והחורבן התבטא אף הוא בשני הממדים הללו – חורבן גשמי וחורבן רוחני. יכול היה להיות מצב של חורבן בגשמיות בלבד, ואילו ברוחניות היה נשאר האור והגילוי. אולם הם "לקו בכפליים" – לא רק בחורבן הגשמי, אלא גם בהסתר רוחני.

המשיח יביא שלימות בכל המובנים

גם בית המקדש הכיל שני ממדים אלה. מצד אחד, היה המקדש בניין גשמי, בעל מידות מוגדרות ומוגבלות. ומצד שני האיר בו אור אלוקי אין סופי. החורבן פגע לא רק בבניין הגשמי, אלא גם בהארה הרוחנית ששרתה בו, ולכן זו מכה כפולה.

וכאשר תבוא הנחמה, תהיה אף היא נחמה כפולה, בשני הממדים הללו. הנחמה תביא לא רק שלימות של הבניין הגשמי, אלא גם שלימות של ההארה האלוקית הרוחנית. שלימות כפולה זו תושג על ידי המלך המשיח, שנשמתו היא הנשמה הכללית והכוללת של כל הנשמות, נשמה שיש בה כל השלימויות. לכן המשיח יביא נחמה כפולה ושלימות בכל המובנים, ומזה תבוא השמחה הגדולה והשלימה של הגאולה, שתבוא בקרוב ממש.

הסיפור השבועי

עונש עצמי

"מה עשיתי!", ייסר דוד את עצמו. "הכול כבר קיבלו את שבת המלכה, התפללו ערבית, ואני מתהלך כאן עם סוסי ועם סחורתי. אמנם לא רכבתי על הסוס, אלא חפצתי בלבד מועמסים עליו, אך איזו צורה יש לשבת שלי, בשעה שכל חבריי כבר קיבלו את השבת!"

בנפש שבורה ועגומה הגיע לביתו ומיהר להחליף את בגדיו ולהתפלל ביחידות קבלת שבת וערבית.

בלילה התקשה להירדם. אף על פי שגופו היה עייף ומותש מתלאות הדרך הארוכה ומשבוע מפרך, לא הצליח לתת תנומה לעיניו. כליותיו ייסרוהו על שפגע בקדושתה של השבת.

למחרת בבוקר בא דוד לבית הכנסת והמתין עד תום תפילת שחרית. שליח הציבור היה רבי אברהם הלוי חוואלס, רב העיר. אף שמוצאו היה ממדינות אשכנז, הגה

את מילות התפילה בקול רם, כמנהג יהודי גאורגייה. כשהוציאו את ספר התורה מן ההיכל קם דוד ממקומו ועלה אל הבימה. כל העיניים נישאו אליו. "רבנו", פנה אל הרב, "מבקש אני לשאת דברים קצרים לפני הציבור". הרב המופתע נענה. דוד הסב את פניו לעבר הקהל. "מוריי ורבותיי", אמר בקול רועד. "משביע אני אתכם בקדושת ספר התורה, שתשמעו לדבריי".

הס הושלך בבית הכנסת. דוד נשם עמוקות ועצם את עיניו. "קהילה קדושה ונכבדה! אחיי היקרים!", פתח ואמר. "ודאי ראיתם כי איחרתי אתמול להיכנס לעיר, ובאתי עם סוסי וסחורתי אחרי תפילת ערבית. יודע אני שאין כאן חילול שבת מעיקר הדין, אך מאחר שבני עירי קיבלו עליהם את השבת והתפללו תפילת ערבית, בשעה שאני באתי העירה בבגדי חול ועם סוסי וסחורתי, אני מקבל עליי דין של מחלל שבת.

אגלי זיעה נטפו על פניו, וגם סוסו התנהל בעצלתיים. זה היה יום שישי קיצי, ודוד אסטנג'לוביץ' היה בדרכו לשוב לעירו צחינוואלי שבגאורגייה, לעשות את השבת עם בני משפחתו.

דוד התפרנס ממסחר זעיר בכפרי הסביבה. בכל יום ראשון היה יוצא לעסקיו אל מחוץ לעיר ושב אליה ביום שישי. את סחורתו היה מעמיס על גב סוסו הנאמן, והוא היה פוסע לצידו מכפר לכפר ומיישוב ליישוב.

באותו יום שישי התארכה דרכו. תקלות לא צפויות עיכבו אותו שוב ושוב. בדרך כלל השתדל לחזור לביתו קודם חצות היום. הפעם כשהשמש עמדה באמצע השמים עדיין היה במרחק רב מן העיר. הוא ניסה להחיש את צעדיו ולהמריץ את סוסו, אך עדיין דרך ארוכה היתה לפניו.

יהודי צחינוואלי קבעו להם מנהג – להקדים את קבלת השבת בחודשי הקיץ שעתיים קודם שקיעת החמה. בעוד השמש מאירה במלוא עוזה התכנסו יהודי העיר בבית הכנסת, התפללו מנחה ואחריה קבלת שבת וערבית. בביתם היו קוראים שנית קריאת שמע של ערבית אחרי שהערב היה יורד.

דוד הבין שלא יספיק להגיע לעיר מבעוד מועד. צער רב מילא אותו מן המחשבה שבעודו משתרך בעקבות סוסו בדרך אל העיר כבר מתכנסים חבריו בבית הכנסת ומקבלים את השבת.

כשהגיע סוף סוף העירה ועבר ליד בית הכנסת נתמלא בושה. בדיוק אז נסתיימה התפילה והמתפללים החלו לצאת מבית הכנסת, לבושים בגדי שבת, בדרכם לבתיהם, מברכים איש את רעהו בברכת 'בְּדִנְיָאֲרֵי שְׁבִתִּי' (=שבת שלום').

למראה הדברים פרץ רבי אברהם חוואלס בבכי, נשא את עיניו השמימה וקרא: "ריבוננו של עולם! ראה את בניך היקרים, כיצד הם מוסרים את נפשם על קדושת השבת! הלוא אדם זה לא חילל את השבת, שכן חזר לעיר בעוד היום גדול והשמש ברקיע. הוא אף לא טלטל את חפציו ולא רכב על סוסו, אלא צעד ברגליו. ובכל זאת קיבל עליו מעין עונש סקילה, כאילו חילל שבת בפרהסיה.

"דוד אסטנג'לוביץ'!", התחזק קולו של רבי אברהם חוואלס, "יהי רצון שיהא חלקי עמך בעולם הבא!".

(על-פי 'האות והמופת')

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

"בקשתי אליכם: אחרי תפילת מוסף אשכב על הרצפה בפתח בית הכנסת, ואני מבקש כי כל אחד ואחד מן המתפללים היוצאים החוצה ידרוך על גופי ברגלו הימנית. יהי רצון שייחשב לי הדבר כאילו קיבלתי עונש סקילה על חילול השבת!

"מבקש אני שאיש לא יחמול על כבודי, אלא תמלאו את בקשתי, והנני משביע אתכם בספר התורה שכך תעשו".

דוד סיים את דבריו, וירד נסער מן הבימה. דממה שררה בבית הכנסת. איש לא דיבר. הכול היו שרויים בהלם מהדברים המטלטלים.

התפילה הסתיימה. אחרי תפילת מוסף נשכב דוד על הארץ, וכל המתפללים מילאו את בקשתו ודרכו ברגלם הימנית על גופו.

עזרו לנו,
להמשיך בעשייה!



טל' 052-5675770



עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

"זאת התורה אדם" (במדבר יט' ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב- 'נגלה') ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה- 'נסתר'). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי 'נגלה', ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת ואתחנן

תחנוני משה להיכנס לארץ

בהמשיכו את דברי הסיכום והתוכחה לפני מותו, מספר משה: ביקשתי והתחננתי לפני הקדוש ברוך הוא שיכניסני לארץ ישראל. אולם ה' הורני לחדול מהפצרותי והודיעני כי לא אכנס לארץ ורק אראנה מפסגת ההר. כמו כן ציווני ה' למנות תחתית את יהושע תלמידי לשליחות הנהגת העם, להכניסם אל הארץ המובטחת.

חיזוק קיום התורה והמצוות וזכרון מעמד הר סיני

משה מעורר את בני ישראל להתחזק בקיום המצוות ובשמירת התורה ככתבה וכלשונה, באומרו כי אין להוסיף על המצוה ואין לגרוע ממנה. הוא מזכירם את לקח השמדתם של חוטאי עבודת 'בעל פעור', ולעומתם את שכרם של אלה אשר דבקו בה' ויזכו להיכנס לארץ.

וממשיך משה ומבטיחם כי אם יקיימו ישראל את התורה בארץ שעומדים הם לרשתה, יכבדום כל העמים ויעריצום בשל חוכמתם ובינתם והתקשרותם המיוחדת באלוקים.

משה מצוה את העם לזכור לנצח את מעמד הר סיני, שעה שנגלה האלוקים לעיניהם ומסר להם ולבניהם עד עולם את עשרת הדברות. זכרון זה, מוסיף הוא, יגונן על בני ישראל מפני כל סוגי עבודת אלילים.

אזהרת העם מפני ירידה רוחנית

משה חושש מפני העתיד להתרחש ברבות השנים, כאשר ישבו בני ישראל שאננים בארץ נחלתם. אשר עם חלוף הזמן מאז חוו את הגילויים האלוניים במתן תורה

ובנדודיהם במדבר, עלולה התעסקותם וטירדתם בענייני העולם לדדרם לאלילות וחומרניות. על כן מזהירם משה מפני ירידה רוחנית שתגרום להגלייתם מארצם ולפיזורם בין העמים. ובמצבם הנחות בגלותם, מוסיף ואומר, יוחמר מצבם הרוחני ובנקל יושפעו מדרכי שכניהם הגויים ויטמעו בהם.

אולם, מבטיח משה, סוף סוף מצוקתם היא שתוליד את גאולתם. דוקא מתוך קושי הגלות יתעוררו ישראל לזעוק מתוך קירות לבם לבקש באמת את ישועתם רק מהקב"ה. וה', החנון והרחום ישמע צעקתם ולא ישכח את בריתו לאברהם, ליצחק וליעקב ויצילם מכל צרה.

להתחזקת באמונת ה' אחד ובשמירת מצוותיו

אך כדי להימנע מכל אלה, מדגיש משה, 'עליכם לזכור את כל הניסים והאותות והמופתים שעשה ה' לכם למן יציאת מצרים, דרך התגלותו לעיניכם בהר סיני, ועד למופתים שליוו אתכם במסעותיכם במדבר וערב הכניסה לארץ. עליכם להתבונן תמיד בענין מציאות ה' אשר בשמים ובארץ אין עוד מלבדו, ולהתחזק בשמירת חוקיו ומצוותיו בעבור שייטיב עמכם ועם בניכם ויאריך ימיכם'.

ערי המקלט לרוצח אדם בשגגה

על פי הציווי אודותיו למדנו כבר בפרשת מסעי, מוקצות עתה על ידי משה בעבר הירדן המזרחי שלוש ערי מקלט אליהן ינוס הרוצח שהרג אדם בשגגה: העיר בצר בנחלת שבט ראובן, העיר רמות בנחלת שבט גד והעיר בשן בנחלת שבט מנשה.

עשרת הדברות בפעם השניה

בהמשך דבריו אודות אירועי העבר ודברי התוכחה לבני ישראל כהכנה לקראת הכניסה לארץ, מזכיר משה שוב את הברית האלוקית עם ישראל במעמד הר סיני ומפרט בשנית את עשרת הדברות שדיבר ה' מתוך האש באוזני העם.

הוא גם מזכירם אודות היראה העצומה שאחזה בהם בשעת התגלות ה' על הר סיני. יראתם ופחדם היו כה גדולים עד כי לא יכלו להכילה וביקשו כי משה לבדו ישמע את המשך דברי ה' והוא שיעבירם להם. ומוסיף משה אשר נשא הדבר חן בעיני ה': 'מי יתן אשר יראה גדולה זו תלווה את בני ישראל גם בעתיד ותביאם לקיום התורה והמצוות'.

פרשת "שמע ישראל..."

עתה אומר משה לפני בני ישראל את פרשת 'שמע' (הפותחת בפסוק "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד") האוצרת בתוכנה את עיקרי אמונת ישראל לדורותיהם עד אחרית הימים. הפרשה כוללת את העיקרים: יחוד ה'; אהבת ה' בלב וקיומה ע"י שינון וקיום מצוותיו בכל עת ובכל שעה; התחזקות בדרכי ה'; הנחלת המסורת לדורי דורות עד עולם; לימוד התורה; מצות תפילין; מצות מזוזה.

דברי אזהרה וחיזוק ענין החינוך

משה שב ומבטיח לעם את ירושת הארץ, אך יחד עם זאת חוזר הוא ומזהירם בנוגע לשמירת דרכי ה' ושלא לנסותו. אולם אם ישכח העם את ה' שהוציאם ממצרים ויסור מדרך התורה והמצוות לילך בדרכי העמים ואליליהם, ימיט הדבר עליו אסונות קשים, ועד להכחדה והגליה. את אזהרותיו אלה, מבהיר משה, יש להעביר כלשונם מדור לדור מאבות לבנים.

עוד מזהירם משה מפני נשואי תערובת עם בני ובנות יושבי הארץ אשר יובילו לחדירת תרבות העמים הקלוקלת אל תוך הווי חיי היומיום, וממילא להתבוללות וטמיעה בהם. כשישבו בני ישראל בארץ לבטח ויזכו לחיי שפע ורווחה. עליהם לנתץ ולאבד כליל את כל סממני התרבות האלילית לסוגיה באשר עם ישראל עם סגולה הוא לה' אלוקיו רק בשל איכותו וקדושתו. כי בו בחר הבורא (לא בשל כמותו – "כי אתם המעט מכל העמים", כי אם) בשל אהבתו להם ושבועתו לאבות האומה בבריתו שכרת עמם.

יש לדעת, מדגיש משה, כי הקב"ה שומר בריתו וחסדו לעושי רצונו לדורי דורות, אך גם נפרע מעוברי מצוותיו ומאבדם. את דבריו מסיים משה בציווי (אשר הוא נתינת כח) על שמירת כל מצוות התורה, חוקיה ומשפטיה.

בקרו אותנו באתר

המחודש www.tanyaor.com

וגם ביו-טיוב ובפייסבוק:

בלוגים מצולמים וניגונים (באיכות HD)

סדר התנ"ך

עזרה ראשונה לנפשו



אין עוד מלבדו

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

מבט מלמעלה

"ה' הוא האלוקים"

מכאן נגזרים ההבדלים בין שני הפסוקים. בפסוק הראשון, המדבר על הגילוי שהיה בעת מתן התורה, מסתפקת התורה במילים "אין עוד". לעומת זאת, בפסוק השני התורה אומרת "בשמים ממעל ועל הארץ מתחת", ואחרי "אין עוד" היא מוסיפה "מלבדו".

כאשר ההתגלות האלוקית באה מלמעלה, ראו בני ישראל את העולם כפי שהוא נראה מלמעלה. משם אין השמים והארץ נראים מלכתחילה כמציאות נפרדת. מלמעלה רואים במוחש שהשמים והארץ אינם אלא גילוי של הכח האלוקי. הביטוי לכך הוא במילים "אין עוד". אולם כאשר האדם מנסה להגיע להכרה זו בכח עצמו וביגיעתו, הוא יוצא מהנחה שהשמים והארץ הם מציאות בפני עצמה, ולכן עליו להתאמץ ולהתייגע להגיע להכרה ש"ה' הוא האלוקים, בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד מלבדו".

שהעולם יזעק "אין עוד"

אולם ההתגלות האלוקית המופלאה במעמד הר סיני היתה חד פעמית, ואילו לאחר מכן הננו נדרשים להגיע לכך מכח עצמנו, על-פי הציווי "וידעת היום והשבות אל לבבך". כי לא די באחדות האלוקית כפי שהיא נראית מלמעלה, אלא רצון ה' הוא שהעולם מצד עצמו יגיע להכרה זו.

זה תפקידו של יהודי – להחדיר הכרה זו, ש"ה' הוא האלוקים", גם ל"שמים ממעל ועל הארץ מתחת". עליו להביא את הבריאה כולה להכיר בכך שהקב"ה הוא המציאות האחת והיחידה של היקום, עד שהעולם כולו יזעק "אין עוד מלבדו".

פעמיים מופיע בפרשתנו הביטוי "ה' הוא האלוקים... אין עוד". בפעם הראשונה מזכיר משה רבנו לבני ישראל את מעמד הר סיני, שבו ראו את התגלותו של הקב"ה: "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים". בפעם השנייה מופיע הדבר כציווי: "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים, בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד".

פסוק זה מבטא את האחדות האלוקית; את העובדה שהקב"ה הוא המציאות האחת והיחידה. יתרה מזו, גם האלוקות המותאמת לגדרי העולם והמתלבשת בו להחיותו ולקיימו, אינה דבר נפרד חלילה מהאין סוף שלמעלה מגדרי הבריאה, אלא זה האין סוף עצמו כפי שרצה להגביל את עצמו.

התגלות מלמעלה

להכרה זו הגיע עם ישראל בשעת מעמד הר סיני. בהתגלות אלוקית מופלאה זו חשו הכול, כי אין עוד בעולם שום מציאות מלבד הקב"ה. בני ישראל ראו בעיניהם כי פנימיותו של שם אלוקים, הרומז לכח האלוקי שקיים ומחיה את העולם, היא שם הוי' – האין סוף שלמעלה מגדרי העולם.

אלא שהכרה זו, באותו זמן, באה כהתגלות מלמעלה. בני ישראל לא הגיעו לכך מכח עבודתם ויגיעתם, אלא מכיון שהקב"ה הראה להם זאת ("אתה הראת"). זו משמעות הפסוק השני, שבו מופיע ענין זה כציווי לאדם – כאן מצוה אותנו הקב"ה להתייגע ולעמול בעצמנו כדי להגיע להכרה זו.

(מתוך הספר "שלחן שבת",

על פי 'ליקוטי שיחות' כרך ד')

חסידות על הפרשה ואתחנן

**גם הטבע הוא אלוקות שלמעלה
מהטבע**

כי ה' הוא האלקים (ד,לה)

גם שם אלקים, בגימטרייה הטבע, הוא בעצם שם הוי' שלמעלה מהטבע, היה הווה ויהיה כאחד. גם טבע הוא אלוקות, אלא שהדבר מוסתר ונעלם.

(ספר המאמרים 'קונטרסים א' עמ' נו)

**להבין בשכל את הלמעלה מן השכל
אתה הראת לדעת... אין עוד מלבדו (ד,לה)**

כל יהודי "רואה" ומאמין מצד נשמתו ש"אין עוד מלבדו", אבל אין הוא רשאי להסתפק בכך, אלא חובתו להבין את הענין בשכל - 'לדעת'. רק ידיעה שכלית מביאה להתאחדות פנימית עם הדבר, ואילו באמונה בלבד נשאר העניין בבחינת 'מקיף'.

(ליקוטי שיחות, כרך ד')

שבת שלום!!!

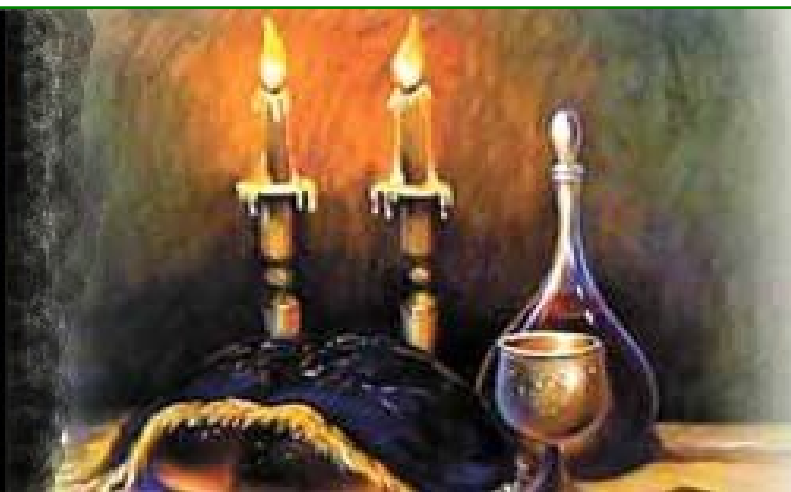
כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
ליקוט רעיונות, עיצוב ועימוד: חי דמארי
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו

tanyaor4u@gmail.com



**הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.**

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון קיץ)
20:12	18:58	י-ם
20:14	19:13	ת"א
20:15	19:06	חיפה
20:13	19:14	ב"ש



נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון